

Pošteni otroci.

(Iz hrvatskega prosto preložil I. T.)

V zeló slabih ulicah nekega mesta v našej domovini je stala pred več leti majhena, ubožna hiša. V tej hiši je prebival zidar z ženo in petero otročiči. Najstarejši teh otrok je bil Jurko, dvanajst let star deček, ki je domačo ljudsko šolo izvršil z najboljšim uspehom. Ker ga oče zaradi siromaštva niso mogli pošiljati v višje šole, obdržali so ga doma pri svojem rokodelstvu. Jurko je bil zdrav in krepák deček, zméren v jedi in pijači in zato tudi vedno dobre volje, bistrega uma in zeló ukaželjen. Oče so ga k vsacemu delu s soboj jemali ter mu iz začetka bolj lahka opravila izročevali, da si je zidarstvo sploh težaven stan. Ali mlademu Jurku nij bilo nobeno delo pretežavno. Veselo prepevajoč in žvižgajoč je nosil očetu kamenje, malto in druge zidarske stvari; ker je bil zmirom veselega srca, izpodbujal je tudi malomarne in lene delovce k hitrejšemu delu.

Od ostalih štirih otrok je samo Katica hodila v šolo, ki je bila ravno devet let stara. Mati so otroke lepo učili, kako jim je biti pobožnim, poštenim in delovnim; Katica je mater rada slušala in jim je užé pri marsikaterem delu pridno pomagala. Zaradi poštenja, pridnosti in lepega vedénja so bili otroci ubozega zidarja tudi pri sosedih v velikej časti in v marsikateraj hiši so jo starši svojim otrokom v izgled in posnemo priporočevali. Katica nij bila nikoli brez dela. Vedno je imela kaj v rokah, bodi si, da je šivala ali plela nogavice, ali se je pa učila na knjigo šolskih naukov. Kadar nij imela drugega dela, pokleknila je z manjšimi otroci pred sveto razpelo, ki je viselo v kotu za mizo, in učila jih je roke sklepati in Boga moliti.

O nedeljah in praznicah, ko je bil Jurko domá, vzel je najrajše kako knjigo v roke, da je čital iz nje in se je kaj koristnega učil. Če je bilo grdo vreme, da otroci nijso mogli v cerkev, vzel je Jurko molitevno knjigo v roke in je glasno molil iz nje. Očeta so vselej solze oblile, ko je poslušal molijoče otroke, in večkrat je djal sam v sebi: „dobri moj Bog! trdno upam, da teh otrok ne bodeš zapustil, ki s toliko pobožnostjo molijo k tebi.“

Tako je minul dan za dnevom, ako tudi se je bilo ubogim sirotam večkrat z lakoto boriti. Naj si je oče s pridnostjo tudi po več goldinarjev na teden zaslužil in naj je tudi Jurko svoj zaslužek k očetovemu prideval, vendar so prišli dnevi, da jim je bilo treba hudo stradati. O takih dnevih je bilo ubogemo očetu zeló težko pri srci in ko bi ne bilo pobožnih in bogaboječih otrok, ki so ga znali tudi v največjih stiskah razveseljevati, zdvojil bi bil ubogi zidar, želéc si boljšega življenja na tem svetu.

Necega dne se pripetí zidarju velika nesreča. Pri zidanji velicega poslopja se mu zvalí težek kamen na nogo, ter mu jo zlómi ravno v kolenu.

Koliko strahú je bilo zdaj pri ubogej družini, ki je užé poprej imela dosti trpljenja, ko je bil še oče zdrav in krepák. Ubogi zidar nekoliko tednov nij mogel s postelje in njegova družina se je mogla preživeti od milostinj dobrih ljudi.

Jurko je v tem času postal večji in močnejši, lahko je zdaj več delal in je tudi po več zaslužil. Njegov gospodar mu je še celó plačilo povikšal, videč, da je Jurko posebno priden in deloven človek, ki vse druge delovce prekosí, a zraven tega je še pošten in zvest, kakor noben drug njegovih najemnikov.

Ko Jurko vidi, da mu njegov zaslužek ne zadostuje, da bi bolnemu očetu pomagal, otide k svojemu gospodarju in ga prosi, da bi mu nekoliko goldinarjev na njegovo delo naprej plačal, ter obljubi, da bode vse pošteno odslužil, kakor hitro mu oče ozdravi.

Zidarskemu mojstru se je to mladeničevo obnašanje zelo dopadlo. Dal mu je nekoliko goldinarjev, rekóč: „od teh goldinarjev mi polovico odslužiš, a drugo polovico ti darujem, ker si tako dober in skrben za svojega očeta. Ostani tudi še dalje tako pošten, dober in deloven in jaz te ne pozabim.“

Jurko je očetu z velikim veseljem prinesel denarje in mu povedal vse, kar mu je rekel zidarski mojster.

„Bog naj te blagosloví, ljubi moj sin, vse dni tvojega življenja,“ vzdihne oče s solzami v očeh.

K velikej nesreči, ki je bila v hiši, pride še ta nadloga, da mlajši otrok dobi kozé in leži bolan v postelji, a Katica, ki je bila materi desna roka,

naleze tudi to kužno bolezen in mora tudi v postelj. V teh velikih nadlogah je bilo očetu vsak dan slabejše, dokler ga naposled dolga in težka bolezen popolnem ne premore. Siromak izdahne svojo pošteno dušo s solznimi očmi, blagoslovivši ženo in otroke, proséč je, da ostanejo vedno dobri in poštenei.

Kolika nesreča je bila zdaj v hiši, tega moje peró popisati ne more. Jurko je imel polne roke dela pri svojem gospodarji, a žalostne matere in zapuščenih bratcev in sestic zapustiti tudi ne more. Ko ga užé tri dni nij bilo pri delu, gré zidarski mojster sam, da vidi, kako je to, da Jurko toliko časa ne pride. Mislil si je, da se mu je mladenič izneveril, ter da neče, da bi odslužil denarje, ki mu jih je posodil.

Ali ko pride v hišo ubozega zidarja, najde toliko siromaštva v hiši, da je do solz ganjen in si ne more kaj, da bi se ne jokal z ubogo in zapuščeno družino. Videl je, kako se žalostna mati in otroci jokajo po dobrem očetu, ki leži v mrtvaški trugi. Tega njegovo srce ne more prenesti, zatorej takój zapustí hišo in gre ven na polje. Jurko hití za njim, da bi mu povedal, zakaj ga užé tri dni nij bilo pri delu. Ali mojster ga prime za roko in mu reče: „preljubi moj, jaz vidim, kolika nesreča vas je zadela, ako še kaj denarja potrebujš,

kar povej mi, rad ti naprej dam, ker vem, da mi bodeš vse pošteno odslužil.

Velika nesreča in nadloga v hiši je Jurka nekako vsega prenaradila. Zdelo se mu je, kakor da bi bil na jedenkrat starejši in modrejši, rekel bi — zrél mož. Lepo se zahvali zidarskemu mojstru za njegovo prijaznost in pomoč ter ga prosi še dalje podpore, kar mu gospodar tudi rad obljudi. S solzami v očeh se gospodar poslovi od Jurka, ter otide globoko v srce ganjen od tolike nesreče, ki jo je našel v hiši uboge zidarjeve družine.

Očeta so pokopali sicer ubožno, a vendar kakor se dobremu in poštenemu človeku spodobi. Za nekaj dni je umrl tudi na kozah bolni otrok. Zdaj je bilo Jurku treba zopet gospodarja poiskati in ga prositi podpore. Bilo je zvečer, uro poprej, nego se delovci razidó od svojega dela. Ker je Jurko vedel, da gospodar pride vsak dan in to še posebno zvečer pogledat, koliko so zidarji naredili, otide ga iskat na bližnje zidališče, dobro vedóč, da bi ga doma o tem času ne našel. Ali tu ne dobí zidarskega mojstra in iskat ga gre k nekej drugej hiši, ki so jo zidarji dozidavali, „tu ga gotovo dobodeš“, tako mu so rekli njegovi tovariši. A prišedši na kraj zidanja, ne dobode več ne gospodarja ne delovcev. Prišel je prepozno, vsi so se bili užé razšli.

Pri tej hiši je bil tudi Jurko zidarsk delovec. Radoveden koliko hiše je užé dodelane v tem času, ko njega nij bilo pri delu, stopa po lesenem odru v drugo nadstropje. A jedva naredí dva koraka, da zadene z ного ob nekaj trdega, kar je takój čutil, da nij kamen. Sklone se in potiplje z roko, ker je bila užé tamá. Po vsem životu se stresne, ko vidi, da leží na tleh velika možnja polna srebrnih tolarjev. Vzdigne jo in gleda, kakor bi ne hotel vrjeti svojim očem. A prepričan je popolnem, da ima v roki možnjo napolnjeno s srebrnimi novci. Iz začetka ne vé, kaj bi storil od velicega veselja. Dene možnjo pod pazho in takój se vrne domóv, na vse strani se ozirajoč, da li ga kdo ne vidi. Po naključji nij bilo nikjer žive duše.

Užé je začel naglo stopinje pobirati, ali na jedenkrat obstane ter začne bolj počasi stopati, premišljajoč, čegavi denarji bi to bili, in kako so prišli tjá gori na zidarski oder. Poprej nego stopi v hišo k svojej materi, trdno sklene poiskati gospodarja najdenega denarja in mu izgubljeno blagó izročiti.

V hišo stopivši, položí možnjo z denarji na mizo. Mati to videč, vprašajo ga, kaj je prinesel.

Jurko zdaj vse natanko pripoveduje, kako je našel možnjo z denarji in da bo brž ko se naredi dan, poiskal lastnika najdene možnje, da mu izročí najdeno blagó. Konečno še pristavi: „naj bodo denarji čegar koli, jaz mu je takój izročim, da le najdem pravega lastnika. Dobro vem, da mi lastnik v zahvalo podari kak goldinar, ki mi bode ljubši, nego vsi ti srebrni novci, ki je imam tukaj v možnji, a moji vendar nijso. Naš pokojni oče so nam večkrat rekli, da naj bodemo pošteni, če smo tudi ubožni; a jaz lepih očetovih naukov še nijsem pozabil in jih tudi nikoli pozabil ne bodem.“

Zdaj se oglasi Katica s postelje, kjer je bolna ležala ter reče:

„O ljubi moj bratec! stopi sem k meni, da te objamem in poljubim, ker ti mi govoriš iz srcá. Le nesí precej jutri zjutraj možnjo z denarji iz hiše in poišči jej lastnika. Bog bode dal, da jaz zopet ozdravim, in potlej bodem delala toliko pridnejše, da s tvojo pomočjo odrinem pomankanje iz

hiše.“ Mati ki so vse to slisali, pohvalijo obá in rekó: „ljuba moja otroka, ostanita vedno tako poštena in Bog nas gotovo ne zapustí.“

Druzega jutra na vse zgodaj vstane Jurko s svoje slame, na katerej vso noč nij mogel zaspati, dene lopato čez ramo in gre, da izkoplje jamo svojemu umrlemu braten. Potlej se vrne domóv, vzame mošnjo izpod slame, kamor jo je skríl, in se podá naravnost na óno mesto, kjer je bil sinoči našel denarje. Tjá dospévši, najde užé vse zidarske tovariše, ki so se nekako osupneno spogledovali. Tudi zidarskega mojstra je slísal od znotraj resno govoriti. A nobeden delovcev še nij poprijel za delo. Jurko stopívši med svoje tovariše vpraša je, čímu so tako osupnjeni in zakaj še ne delajo?

Jeden izmed njih mu začne pripovedovati, da je gospodar prejel sinoči v bližnjem trgu štiri mošnje denarjev; v vsakej mošnji je bilo po 150 srebrnih tolarjev. Med potoma stopi tu sem, da pogleda, koliko se je čez dan naredilo. Ogleddajoč notranje prostore še nedodelanega poslopja, položí mošnjo z denarji na óni veliki kamen. Ko zopet otíde, vzame mošnje, ter ne pogleda, ako ima vse štiri v rokah. Še le ko domóv pride, vidi, da mu manjka četrta mošnja. Gospodar pravi, da mošnje med potoma nij zgubil, ker bi bil čutil, ko bi mu bila izpadla. Vrní se je takój tu sem, da poišče mošnjo na ónem velikem kamnu, kamor je bil vse štiri položil, ali od četrte mošnje nij bilo več nobenega traga. Gospodar sí zdaj misli, da mu je mošnjo z denarji kdo izmed nas ukradel, ali jo je pa kdo izmed nas našel, ter neče da bi jo vrnil.

Jurko ne vé od veselja kaj bi začel, da je tako hitro našel gospodarja najdenih denarjev. Takój stopi pred njega, ponižno se mu odkrije in govori: „Gospod mojster! kakor vam je znano, zadela je mene in mojo mater velika nesreča; a k tej nesreči pride še druga, včeraj mi je namreč umrl najmlajši bratec, katerega sem imel neizmerno rad. Upajoč podpore od vašega plemenitega srca v tej velikej nadlogi, grem sinoči tukaj sem, da bi vas prosil nekoliko predplačila na moje delo. Ali namesto vas najdem to le mošnjo z denarji, ki vam jo nazaj prinesem, dobro vedoč, da je vaša.“ To rekši, vzame mošnjo izpod sukne in jo podá zidarskemu mojstru.

Mojster se zeló začúdi tolikej poštenosti ubozega mladeniča. Vzame iz mošnje 20 srebrnih tolarjev in mu je da, rekoč: „na, ti denarji so tvoji, in troši je, kakor najbolje znaš. V nedeljo pa pridi k meni, ker bi ti rad nekaj povedal.“

Veselo otíde Jurko domóv, opravi bratov pogreb in s pokopališča se domóv vrnívši, hvali neprestano Boga, ki ga je obvaroval skušnjave in ga ohranil poštenega.

V nedeljo gre k zidarskemu mojstru, kateri ga prav ljubeznjivo sprejme in mu po očetovski reče: „ljubi moj! prepričal sem se, da si vrl mladenič, dober in pošten, zatoraj sem sklenil skrbeti zate, kakor za svojo kri. Ker si pri zidarstvu toliko priden, dal te bodem na svoje troške zidarskega rokodelstva učiti po vseh njegovih pravilih. Učil se bodeš risati in mériti, da postaneš učen zidarsk mojster. Zatorej ti bode treba nekoliko časa na moje troške v risarske šole, v tem času bodem užé jaz skrbel za tvojo mater, sestro in brate. Ostani vedno tako pošten in priden, in Bog ti dá srečo.“

Plemeniti zidarski mojster je bil mož beseda. Dal je Jurka v risarsko učilnico, da se ondu izuči v risanji in merjenji. Jurko je vrlo dobro napredoval in za nekoliko let je bil zeló razumen zidarsk mojster in imovit človek.

Sestro Katico je vzel pozneje k sebi in jo je dal učiti gospodinjstva. Ker je imela posebno dobro glavo in tudi veselje do nauka, kmalu je bila izvrstna kuharica in pozneje tudi dobra gospodinja.

Tudi svojih ostalih bratcev nij zapustil, skrbel jim je za dober nauk in izobraženje.

Kadar koli se je pozneje Katica srečala s svojim bratom Jurkom, vselej ga je spomnila na njihovo nekdanjo siromašno življenje, rekoč: „je-li se še spominjaš na óno mošnjo z denarji? Sam Bog ti je dal to srečo, da si ravno ti našel gospodarjeve denarje. Da, óna mošnja nam je prinesla srečo v hišo in nas je rešila siromašnega življenja; to se zná, da le po tem potu, ker si bil pošten človek. Ko bi bili novce pridržali, kmalu bi jih bili tudi potrošili, a vest bi nas ves čas našega življenja pekla in bili bi še nesréčnejši nego poprej. A Bog je hotel tako, da smo s poštenostjo dospeli do srečnega in boljšega življenja, čast in hvala mu bodi na veke!“

Mati je še dolgo živela v velicem veselji s svojimi poštenimi otroci. Sin Jurko je bil prvi zidarski mojster v mestu. Povsod so le njega klicali, kadar je bilo treba staviti hiše in druga poslopja. In še dandenes imamo mnogo lepih cerkvá, hiš, učilnic in drugih večjih in manjših poslopij v naši domovini, katere je zidal zidarski umeteljnik Jurko. Ali vidite otroci, kako daleč se pride, ako je kdo pošten in priden! Vzemite si Jurka za zgled in bodite tudi vi taki.

Kdo je napravil Vidku srajčico ?

(Pripovedka.)

Živela je svoje dni uboga vdova. Bog jej je dal sedem otrok, jednega manjega od družega, a jesti so merali vsi. Od zôre do mraka je bilo treba materi služiti vsakdanjega kruha, zatorej je imela samo ob dolžih zimskih večerih toliko časa, da je naredila otrokom srajčice, da bi ne hodili goli po svetu. Vsak otrok je imel po jedino srajčico, in ko je starejšemu bila pretesna, dobil jo je vselej mlajši otročiček. Zatorej nij moglo biti drugače, nego da je najmanjši otrok Vidko nosil zmirom tako tenke srajčice, da mu je solnce na golo kožo sijalo. Vidko je bil deček jedva štiri leta star, bil je zeló bistroumen ter je posebno živalce in cvetlice imel rad. Kadar koli je videl jagnje na paši, brž mu je začel nabirati najlepših dišečih rastlin; ako je našel mladega ptička, ki je padel iz gnezda, nesel ga je skrbno domóv, kder ga je pital, dokler nij toliko dorastel, da je mogel leteti. Še celó pajkov nij pobijal; kadar je našel kde kakega pajka, nesel ga je vselej vên na trato, misleč si: uboga živalca tudi rada živi. Nekóč se mu je bila srajčica tako potánjila, da mu je padla z rámena, a ker je bilo ravno po leti in je mati pridno hodila na delo, nij mu utegnila sêšiti druge. Zato je moral ubožček okrog skakati skoraj na pol nag.

Necega dné gre v gozd jagod nabirat. Ondu ga sreča jagnjiče. Na pol golo revše se mu zeló smili, zato ga vpraša: „kde ti je srajčica?“ Vidko žalosten odgovori: „némam nijedne druge, kakor to strgano, a moja mati mi tudi ne utegnejo zdaj druge napraviti; še le ko zima pride, dobôdem novo. To se zna, da popolnem nova ne bode, ker take dobiva le moja najstarejša sestrica, a moja bode le stara. Oj, kako rad bi imel vsaj jedno novo srajčico!“